

IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE ÎN GEORGIA, MOLDOVA ȘI UCRAINA: O ANALIZĂ COMPARATIVĂ A PROGRESULUI ÎN ANUL 2021

OCTOMBRIE 2021

În anul 2014, Uniunea Europeană a semnat Acorduri de Asociere (AA) cu Georgia, Republica Moldova (în continuare Moldova), Ucraina, pentru a promova asocierea politică și integrarea economică, în conformitate cu obiectivul cheie al Parteneriatului Estic, așa cum a fost stabilit de Declarația Summit-ului de la Praga din 2009. În anul 2017, în cadrul Summit-ului Parteneriatului Estic de la Bruxelles, Uniunea Europeană și țările Parteneriatului Estic au căzut de acord să dezvolte un dialog consolidat pentru implementarea AA/DCFTA. La 13 noiembrie 2019, platformele societății civile ale celor trei țări, instituite în temeiul Acordului de Asociere și în cadrul Parteneriatului Estic, au prezentat o Declarație comună, prin care solicită celor trei guverne să stabilească o cooperare trilaterală și să instituționalizeze dialogul consolidat în format „UE+3”. La 5 decembrie 2019, prima scrisoare comună a celor trei miniștri ai afacerilor externe ai Georgiei, Republicii Moldova și Ucrainei a fost prezentată Înalțului Reprezentant al UE pentru politica externă și de securitate, solicitând o integrare sectorială și un dialog accelerat în format „UE+3”. La 17 mai 2021, miniștrii afacerilor externe ai celor trei țări asociate au semnat Memorandumul de înțelegere privind stabilirea unei cooperări consolidate pe dimensiunea integrării europene - „Trio-ul Asociat”. Țările UE și Parteneriatului Estic au decis în cele din urmă să desfășoare Summit-ul Parteneriatului Estic în decembrie 2021, ceea ce înseamnă că pandemia nu va mai amâna desfășurarea formatelor de cooperare la nivel înalt între țările UE și PaE.

Această analiză comparativă privind implementarea Acordurilor de Asociere în Georgia, Republica Moldova și Ucraina a fost pregătită pentru a facilita identificarea sinergiilor celor trei țări în tereni de cooperare și preluare reciprocă a bunelor practici. Publicația conține o serie de informații-cheie, necesare pentru a înțelege și compara stadiul de implementare ale celor trei Acorduri de Asociere; progresul pe dimensiunea punerii în aplicare a principalelor prevederi ale acestora; contextele politice interne, mecanismele guvernamentale și parlamentare de implementare ale Acordurilor și platformele de participare ale societății civile, precum și statistici relevante privind cooperarea dintre UE și cele trei țări asociate în materie de securitate și comerț.

Acest raport scoate în prim-plan mai multe constatări. În general, AA cu Ucraina prevede o integrare mai profundă, inclusiv oferind perspectiva integrării pe piața internă a UE într-o serie de sectoare, precum și prevederi mai nuanțate. Numai în guvernul ucrainean dosarul cooperării cu UE este coordonat de către un vicepremier delegat și nu de Ministerul Afacerilor Externe. Parlamentele Georgiei și Ucrainei au comisii separate pentru integrarea europeană, în timp ce în Parlamentul Republicii Moldova o singură comisie care acoperă atât chestiuni de politică externă, cât și integrare europeană. Rolul comisiilor parlamentare respective în procesul de elaborare a legilor variază substanțial, dar în toate cele trei cazuri avizul comisiilor cu privire la proiectele legislative nu este obligatoriu. Tabelele de verificare a conformității sunt necesare pentru depunerea proiectelor de legi de către deputații din Georgia și Republica Moldova, dar nu și din Ucraina (deși majoritatea proiectelor de legi din parlamentul ucrainean sunt inițiate de către deputați), unde se oferă avizul de la Oficiul pentru integrare europeană și euro-atlantică. Există, de asemenea, unele diferențe legate de componența platformelor bilaterale ale societății civile create în temeiul AA, unde se reunesc reprezentanții societății civile la nivelul UE și țărilor PaE. Toate cele trei țări, împreună cu UE, lucrează în prezent la actualizarea anexelor AA, Ucraina fiind cea mai activă.

Această publicație a fost pregătită de Ivane Chkhikvadze, Iulian Groza și Leonid Litra. Documentul a beneficiat, de asemenea, de contribuțiile Veronikăi Movchan. Versiunea inițială a fost dezvoltată de Civic Synergy Project et al.

Referințe de date și informații ale autorilor:

1. Wolczuk, K. (2018) 'The Development of an Institutional Framework for the Implementation of the Association Agreements in Georgia, Moldova and Ucraina: a comparative perspective', European Parliament, Directorate General for External Policies of the Union, Study PE 603.879, September.

[http://www.europarl.europa.eu/ReqData/etudes/STUD/2018/603879/EXPO_STU\(2018\)603879_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/ReqData/etudes/STUD/2018/603879/EXPO_STU(2018)603879_EN.pdf)

2. Van der Loo, G. (2017) 'A Comparative study of the Association Agreements and DCFTAs concluded with Ucraina, Moldova and Georgia', CEPS Working Paper.

<https://3dcftas.eu/publications/a-comparative-study-of-the-aa-and-dcftas-concluded-with-ua-mo-and-ge>

3. Non-Paper: Livrabilele post-2020 ale Parteneriatului Estic pentru cele trei țări asociate – Georgia, Republica Moldova și Ucraina, Octombrie 2020,

http://ipre.md/wp-content/uploads/2020/10/EU_GE_MD_UA_Think-tanks_Non-Paper-EaP-post-2020-deliverables_final_RO_02.11.2020.pdf

4. Emerson et al. (2021), EU-Ukrainian Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

<https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

5. Emerson et al. (2021) Deepening EU-Moldovan Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

<https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-moldovan-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

6. Emerson et al. (2021) Deepening EU-Georgian Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

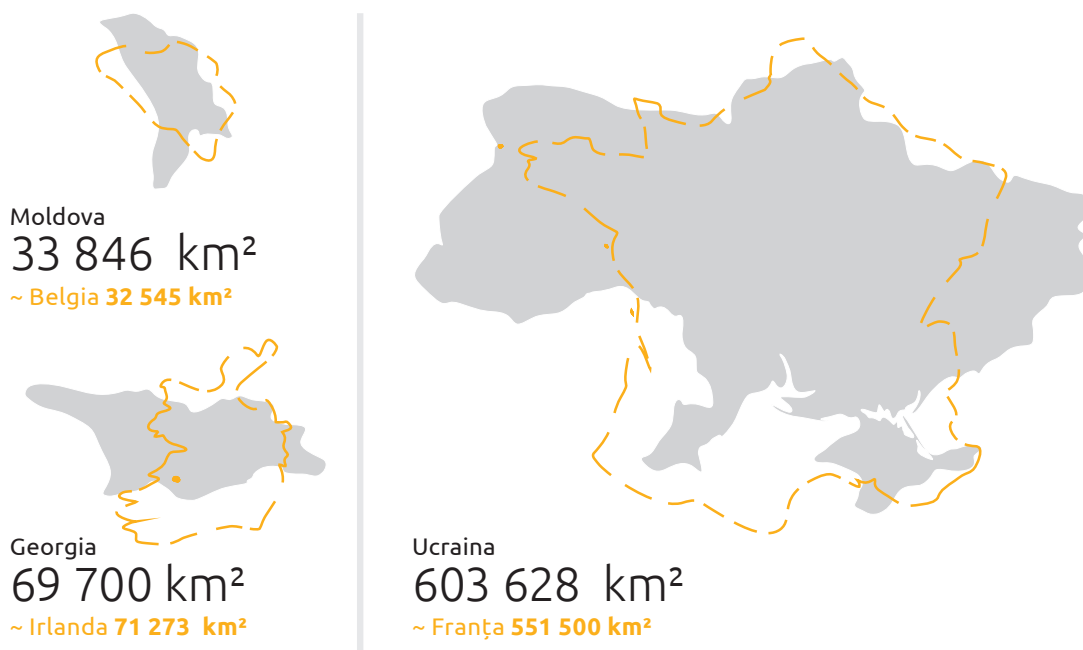
<https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-georgian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și ale Fundației Internaționale Renaissance. Versiunea în limba română a publicației a fost realizată de IPRE în cadrul Proiectului „Poduri de Legătură cu UE: Securizarea procesului de europenizare al Republicii Moldova” implementat cu sprijinul Fundației Soros Moldova.

INFORMAȚII GENERALE¹

Teritoriu

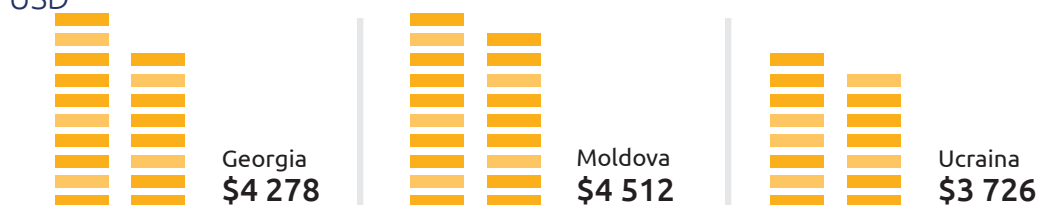
Populația

PIB (2020) USD

PIB (PPP) pe cap de locuitor USD

↑ Franța
551 695 km²

↓ Malta
316 km²

↑ Germania
82,9 mln

↓ Malta
0,47 mln

↑ Germania
\$ 3 751 mlrd

↓ Malta
\$14,6 mlrd

↑ Luxemburg
\$115 873

↓ Bulgaria
\$9 975

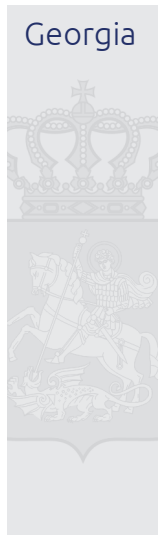
¹ World Bank Data, <https://www.worldbank.org/en/country/>

↑ cel mai înalt valoare   ↓ cel mai mic valoare

ACTORII INTERNI ȘI SUPORTUL PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ

Parliament

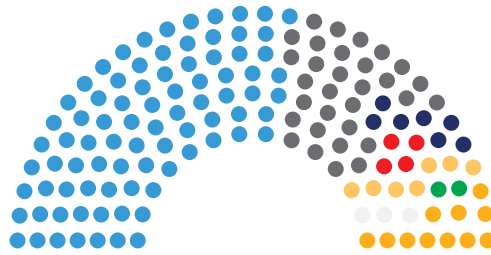
Prim-Ministru

Georgia

Total
149

Majoritate
84
Visul Georgian

Fracțiuni/Numărul de deputați

● Visul Georgian	84	● Socialiști Europeni	4
● Mișcarea Națională Unită – Opoziție Unită	31	● Girchi	3
● Lelo – Parteneriat pentru Georgia	7	● Cetățenii	2
● Grupul de reforme al lui Charles Michel	7	● Alți deputați	11

PM **Irakli Gharibashvili**

Visul Georgian

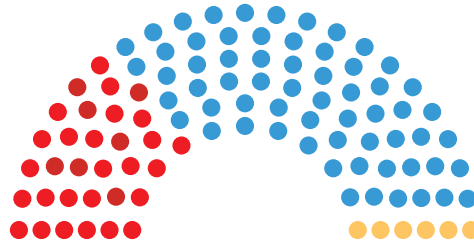
★ Pro-UE

Moldova

Total
101

Majoritate absolută
63
Partidul Acțiune și Solidaritate

Fracțiuni/Numărul de deputați

● Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	63
● Blocul Socialiștilor și Comuniștilor (BECS)	32
● Partidul Șor (PȘ)	6

PM **Natalia Gavriliță**

Partidul Acțiune și Solidaritate

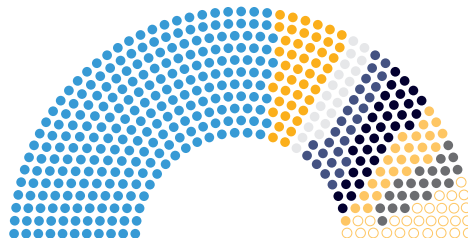
★ Pro-UE

Ucraina

Total
422

Majoritate cu un singur partid
244
Slujitorul Poporului

Fracțiuni/Numărul de deputați

● Frațiunea Partidului "Slujitorul Poporului"	244	● Frațiunea Partidului "Uniunea panucraineană 'Batkivshchyna'"	25
● Frațiunea Partidului "Platforma de opoziție – Pentru viață"	44	● Grupul "Pentru Viitor"	20
● Neafiliat	20	● Frațiunea Partidului "Vocea"	20
● Frațiunea Partidului "Solidaritate Europeană"	27	○ Grupul "Încredere"	20
		○ Vacant	28

PM **Denys Shmyhal**

Slujitorul Poporului

★ Pro-UE

Președinte

Salome Zourabishvili
Independentă, susținută de
Visul Georgian

★ Pro-UE

Împuterniciri:

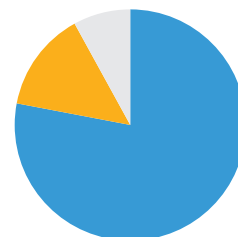
- Cu acordul Guvernului, reprezintă țara la nivel internațional
- Nu nominalizează un ministru al afacerilor externe
- Are drepturi de veto care ar putea fi anulate de majoritatea simplă a parlamentului

Parcursul de integrare în UE

Fixat în Constituție
(2018)

Opinia publică referitor la politica externă

Pentru aderarea la UE
76%
Dezaproabă
11%
(2021)²

Maia Sandu
Partidul Acțiune
și Solidaritate

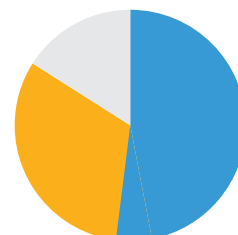
★ Pro-UE

Împuterniciri:

- Reprezintă țara la nivel internațional (în colaborare cu Guvernul și Parlamentul)
- Nominalizează PM în baza deciziei majorității parlamentare
- Nu nominalizează Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene
- Are drepturi de veto care ar putea fi anulate de către majoritate simplă a parlamentului

Nu a fost fixat în
Constituție

Pentru aderarea la UE
57%
Pentru UEE
28%
(2021)³

Volodymyr Zelenskyi
Slujitorul Poporului

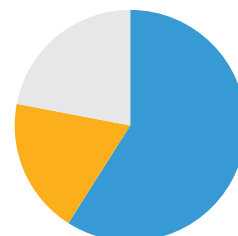
★ Pro-UE

Împuterniciri:

- Reprezintă țara la nivel internațional
- Administrează activitatea politică externă a statului
- Nominalizează PM în baza deciziei coaliției parlamentare
- Are drepturi de veto care ar putea fi anulate de către majoritatea constituțională a parlamentului (300 de deputați)

Fixat în Constituție
(2019)

Pentru aderarea la UE
54%
Pentru UEE
20%
(2021)⁴

²<https://bit.ly/3vcFaSe>

³<https://ipp.md/2021-07/barometrul-opinii-publice-iunie-2021/>

⁴https://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/public_-_03.2021_national_eng_public.pdf

PARTICULARITĂȚILE AA/ZLSAC

📅 Intrarea în vigoare, aplicarea provizorie și termenul de implementare

- ZLSAC se aplică provizoriu din septembrie 2014
  - AA în vigoare de la 1 iulie 2016
  - AA încheiat pe o perioadă nelimitată
- ZLSAC se aplică provizoriu din septembrie 2014
  - AA în vigoare de la 1 iulie 2016
  - AA încheiat pe o perioadă nelimitată
- Unele prevederi aplicate provizoriu de la 1 noiembrie 2014, prevederile ZLSAC aplicate de la 1 ianuarie 2016
  - AA în vigoare de la 1 septembrie 2017
  - AA încheiat pe o perioadă nelimitată.
  - O „evaluare cuprinzătoare a realizării obiectivelor din acest acord” este prevăzută în termen de 5 ani

★ Aspirațiile UE

Fără o perspectivă explicită de aderare

➤ Recunoscută ca țară din **Europa de Est**

➤ Recunoscută ca **Țară Europeană**

🌐 Referință la PEV și PE ca structură

Da

Da

Nu

🗨️ Dialog Politic

- Summituri multilaterale cu UE în cadrul Parteneriatului Estic
  - Reuniunea CE-Guvern la nivel înalt (21.11.2018)
- Summituri multilaterale cu UE în cadrul Parteneriatului Estic
- Summituri multilaterale cu UE în cadrul Parteneriatului Estic
  - Summit-ul anual UE-Ucraina stabilit de AA

👤 Elemente esențiale ale AA

Respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, combaterea proliferării armelor de distrugere în masă.

Respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, combaterea proliferării armelor de distrugere în masă.

Respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă.

+ Respectarea principiului statului de drept și promovarea respectării principiilor suveranității și integrității teritoriale, inviolabilității frontierelor și independenței.

Încălcarea de către una dintre părți a acestor elemente esențiale poate duce la suspendarea imediată a AA de către cealaltă parte

🔄 Cooperarea în domeniul Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC)

- Dispoziții legate de conflicte „înghețate” sau regiuni separatist
  - Dispozițiile privind combaterea terorismului, comerțul ilicit cu arme de calibru mic și arme ușoare, dar și controlul exporturilor de arme convenționale, sunt mai elaborate
- Prevede în mod explicit o cooperare strânsă cu Agenția Europeană de Apărare (AEA)
  - Necesită ratificarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale (CPI)

🛒 Acces la piața de mărfuri / Aspecte comerciale

Lipsa liberalizării comerciale asimetrice tranzitorii, deoarece Georgia a eliminat tarifele de import pentru majoritatea produselor în 2006

Liberalizarea comerțului tranzitoriu și asimetric:

- ZLSAC va fi instituit progresiv în decurs de 10 ani
- UE își reduce sau elimină tarifele mai rapid (în majoritatea cazurilor imediat după intrarea în vigoare)
- Acces preferențial la piața UE prin preferințe comerciale autonome (PCA):

Moldova: Bunuri industriale (din 2008), vin, unele fructe și legume (2014-2015)

Ucraina: Regimul tarifar ZLSAC pentru produsele ucrainene (aprilie 2014-decembrie 2015)

- Nu există măsuri de salvagardare specifice sectorului
- Lista negativă pentru eliminarea taxelor vamale: sunt listate numai liniile tarifare care sunt excluse de la obligația generală de liberalizare
- Contingente tarifare pentru produsele agricole
- Mecanism anti-eludare pentru produsele agricole: (suspendarea tratamentului preferențial pentru un produs care depășește volumul de import definit în AA)

- Măsuri de salvagardare sau tranzitorii specifice sectorului (autoturisme, taxe de export și textile)
- Lista pozitivă pentru eliminarea taxelor vamale la import: ZLSAC este mai puțin progresiv, deoarece enumeră toate liniile tarifare care sunt supuse eliminării sau reducerii tarifelor.
- Contingente tarifare pentru produsele Agricole Lipsa mecanism anti-eludare pentru produsele agricole

🏗️ Bariere Tehnice în Comerț (BTC)

Acordul privind Evaluarea Conformității și Acceptarea Produselor Industriale (AECA) **ca și obiectiv**

🌿 Măsuri Sanitare și Fitosanitare (MSF)

Strategii privind MSF: Cerința de a transmite adițional la AA

✓ **Adoptat**
Aprobat de UE (iunie 2016)

✓ **Adoptat**
Aprobat de UE (martie 2017)

✓ **Adoptat**
Aprobat de subcomitetul MSF UE-Ucraina (noiembrie 2019)

🏠 Servicii și dreptul de stabilire

➤ Nu este prevăzut niciun Statut pentru Piața Internă

➤ Tratamentul pe piața internă prevăzut pentru serviciile poștale și de curierat, serviciile de telecomunicații, serviciile financiare și serviciile de transport maritim internațional (condiționat de apropierea reglementărilor)

🚶 Circulația lucrătorilor

➤ Fără libertate de mișcare a lucrătorilor

- Clauza de nediscriminare pentru lucrătorii angajați legal
- Lipsa libertății de circulație a lucrătorilor

📢 Achiziții publice

Accesul reciproc pe piață este prevăzut în termen de 8 ani, în 4 (Moldova) sau 5 (Georgia, Ucraina) etape, condiționat de apropierea de acquis-ul UE în domeniul achizițiilor publice

În procesul de aderare la Acordul OMC privind Achizițiile Publice (AAP)

A aderat la AAP

Concurența

- Fără clauză de aproximare
- Dispoziții generale privind antitrust și fuziuni

Nu există reguli detaliate privind ajutorul de stat, dar se referă la Acordul OMC SMC

Reguli detaliate privind ajutorul de stat, cu toate acestea, nu există un angajament larg de a adopta un sistem de control al ajutorului de stat

- Clauza de aproximare (Art. 256)
- Normele inspirate din TFUE privind antitrust și fuziuni

Norme detaliate (inspirate din TFUE) privind ajutorul de stat, inclusiv obligația de a adopta un sistem de control al ajutorului de stat similar UE

Energie și cooperare în domeniul comerțului

- Doar prevederi privind tranzitul, relația cu Tratatul privind Comunitatea Energetică (TCEn) și principiile pieței
- Accesul terților la instalațiile de transport de energie
- TCEn prevalează asupra prevederilor AA

- Similar cu AA ucrainean, cu câteva excepții notabile
- TCEn prevalează asupra prevederilor AA

- Mai ambițioase și mai detaliate în ceea ce privește normele energetice legate de comerț
- „Mecanism de avertizare timpurie”
- Anexa XXVII actualizată prevede o monitorizare consolidată a aproximării în sectorul energetic
- TCEn prevalează asupra prevederilor AA

Dreptul de Proprietate Intelectuală DPI

- Reguli mai puțin detaliate privind drepturile de autor, mărcile comerciale, indicațiile geografice, modelele, brevetele și aplicarea.
- Fără perioadă de tranziție pentru Indicații Geografice (IG).

- Reguli detaliate privind drepturile de autor, mărcile comerciale, indicațiile geografice, modelele, brevetele și aplicarea.
- Perioadă de tranziție pentru IG

Comerț și dezvoltare durabilă

- Fără clauză de aproximare
- Angajamente mai detaliate privind
  - acorduri multilaterale de mediu
  - promovarea responsabilității sociale corporative
  - comerțul cu produse forestiere și cooperarea privind aspectele legate de comerț ale politicilor de mediu și de muncă;
  - consultări guvernamentale
  - diversitate biologică.

- Clauză de aproximare (vagă) (art. 290(2))

Transport

- Este semnat Acordul privind spațiul aerian comun
- Nicio perspectivă de tratament pe piața internă pentru serviciile de transport maritim internațional
- Nu se menționează accesul pe piață pentru serviciile de transport rutier, feroviar și pe căi navigabile interioare

- Este semnat Acordul privind zona de aviație comună
- Sunt oferite perspective pentru tratamentul pieței interne a serviciilor de transport maritim internațional
- Posibile acorduri viitoare pentru definirea accesului pe piață în serviciile de transport rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare

Schimbări ale AA/ZLSAC

De comun acord cu UE:

- Anexa III-A (STP)
- Anexa XVI (achiziții publice)

De comun acord cu UE (2020):

- Anexa XV (cotele tarifare și volumele limită în cadrul mecanismului anti-eludare)

De solicitat:

- Anexele XV, XXVIII, XX

De comun acord cu UE, evaluarea comună va fi prezentată în 2022

- Anexa I-A (programele de eliminare a tarifelor)
- Anexa XXI (achiziții publice):
- Anexa XXVII (energie)
- Anexa I-A (cota tarifară pentru carnea de pasăre și regimul tarifar pentru alte produse de pasăre)
- Negocieri finalizate privind actualizarea anexelor referitoare la cooperarea financiară (Anexa XLIV), serviciile de telecomunicații, serviciile poștale și de curierat și transportul maritim internațional (Anexa XVII)
- Actualizări solicitate ale anexelor privind vama (Anexa XV), privind mediul și clima (Anexa XXX-XXXI), politica audiovizuală (Anexa XXX-VII), dreptul societăților comerciale, guvernanta corporativă, contabilitate și audit (Anexa XXXIV și XXXV, XXXVI), și protecția consumatorilor (Anexa XXXIX)

PLATFORMELE SOCIETĂȚII CIVILE

UE – Platforme Bilaterale ale Societății Civile în cadrul AA

Partea UE:

- **3 reprezentanți** ai Comitetului Economic și Social European (CESE)
- **6 reprezentanți** ai marilor organizații europene care reprezintă societatea civilă

Partea Georgiei:

- **3 reprezentanți** ai organizațiilor societății civile
- **3 reprezentanți** ai sindicatelor (nivel național)
- **3 reprezentanți** ai organizațiilor patronale
- **9 reprezentanți ai OSC** (fără drept de vot)

Alegeri:

- **15 membri:** la adunarea Platformei Naționale (la fiecare 2 ani)
- **3 membri:** aleși de comisia creată de Comitetul de coordonare al PN FSC PaE

Nu există GL separate, se consultă cu GL relevante ale PN FSC PaE

Partea UE:

- **3 reprezentanți** ai Comitetului Economic și Social European (CESE)
- **6 reprezentanți** ai marilor organizații Europene care reprezintă societatea civilă (**4 posturi non-CESE** ocupate începând cu noiembrie 2019)

Partea Moldovei:

- **3 reprezentanți** ai organizațiilor societății civile
- **3 reprezentanți** ai sindicatelor (nivel național)
- **3 reprezentanți** ai organizațiilor patronale (la nivel național)

Alegeri:

- **3 membri ai OSC-urilor:** la Conferința Națională PN FSC PaE
- **3 reprezentanți ai sindicatelor + 3 reprezentanți ai organizațiilor patronale:** conform sectorului respectiv

Nu există GL separate, se consultă cu GL relevante ale PN FSC PaE

Partea UE:

- **9 reprezentanți** ai Comitetului Economic și Social European (CESE)
- **Până la 6 observatori permanenți** reprezentând mari organizații europene care reprezintă societatea civilă (de facto 7 observatori din octombrie 2021)

Partea Ucrainei:

- **3 reprezentanți** ai organizațiilor societății civile
- **3 reprezentanți** ai sindicatelor (nivel național)
- **3 reprezentanți** ai organizațiilor patronale (la nivel național) (2 ocupate)
- **6 coordonatori** ai Grupurilor de Lucru (GL)

Alegeri:

- **6 coordonatori ai GL + 3 reprezentanți ai organizațiilor societății civile:** la adunarea Platformei Naționale (la fiecare 2,5 ani)
- **3 reprezentanți ai sindicatelor + 3 reprezentanți ai organizațiilor patronale:** de către organizațiile respective

Grupuri de lucru:

- GL 1** „Dialog politic, politică externă și politică de securitate”
- GL 2** „Libertate, justiție, drepturile omului”
- GL 3** „Cooperare economică, zonă de liber schimb, cooperare transfrontalieră”
- GL 4** „Ocuparea forței de muncă, politică socială, șanse egale și sănătate”
- GL 5** „Energie, transport, mediu și schimbări climatice”
- GL 6** „Știință și tehnologie, societate informațională, educație, formare și tineret, cultură și sport”

peste 280 de ONG-uri-participante

Platformele Naționale ale Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic (PN FSC PaE)

Comitetul de Conducere:

- Mediator
- 10 coordonatori ai Grupurilor de Lucru

Comitetul de Conducere:

- Mediator
- 5 coordonatori ai Grupurilor de Lucru

Comitetul de Conducere:

- Mediator
- 5 coordonatori ai Grupurilor de Lucru

5 grupuri de lucru:

- GL 1** „Democrație, drepturile omului, buna guvernare și stabilitate”
- GL 2** „Integrare economică și convergență cu politicile UE”
- GL 3** „Mediu, schimbări climatice și securitate energetică”
- GL 4** „Contacte interumane”
- GL 5** „Politici sociale și de muncă și dialog social”

196 de membri (inclusiv membrii asociați)

100 de membri

147 de membri

MECANISMUL GUVERNAMENTAL DE IMPLEMENTARE A AA

Coordonarea strategică

Comisia pentru integrare în UE

prezidată de PM

- Ministrul Afacerilor Externe este Vicepreședintele
- Miniștri
- Constă din grupuri de lucru
- Subcomisia interagenții pentru ZLSAC (condusă de ministrul adjunct al Economiei și Dezvoltării Durabile)

Comisia Guvernamentală pentru Integrare Europeană (CGIE)

Prezidată de PM

- Miniștrii
- Autorități independente de reglementare (Guvernatorul Băncii Naționale)

Platforma Comună Parlamentară-Guvernamentală pentru Integrare Europeană

coprezidată de Președintele Parlamentului și VPM

Comitetul guvernamental pentru Europa și Integrare Euroatlantică, Cooperare Internațională și Politica Regională

Instituție coordonatoare principală/funcționar

Ministerul Afacerilor Externe

- Direcția Generală pentru Integrare Europeană (27 funcționari)

Ministry of Foreign Affairs and European Integration

Secretar de stat

- Direcția pentru Integrare Europeană (19 funcționari)

Viceprim-ministru pentru integrare Europeană și Euro-Atlantică

Biroul Guvernamental de Coordonare privind Integrarea Europeană și Euro-Atlantică (BGCIEE) din cadrul Secretariatului Cabinetului de Miniștri

Alte instituții de sprijin

Ministries:

- Unitatea UE
- Funcționar responsabil de aspectele de integrare în UE în cadrul unui Departament de Relații Externe

➤ Departamentul de Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor (DAMEP):

Rețea neinstituționalizată de puncte focale ale MAEIE în planificarea, monitorizarea și raportare pe dimensiunea PNAIAA

➤ Centrul de Armonizare Legală (CAL) din cadrul Cancelariei de Stat

Ministere:

- Miniștri adjuncți pentru integrarea în UE
- Direcții pentru planificare strategică și integrare europeană în cadrul ministerelor

Verificarea conformității pentru proiectele legale legate de AA

Realizată prin intermediul unui tabel de conformitate

Realizată de ministerele de resort, verificat de Ministerul Justiției

Realizată prin intermediul unui tabel de conformitate

Realizată de ministerele de resort, verificat de Centrul de Armonizare Legală din cadrul Cancelariei de Stat

Realizată prin intermediul unui tabel de conformitate

Realizată de ministerele de resort, verificat de Oficiul Guvernamental pentru Integrare Europeană și Euro-Atlantică OGIEE

ROLUL PARLAMENTELOR

Organul superior de coordonare

N/A

Consiliul pentru Integritate Europeană:

- Președintele Parlamentului
- Președinții tuturor comitetelor permanente
- Secretarul Comitetului Parlamentar
- Comitetul pentru Asocierie Republica Moldova – Parlamentul European
- Președintele Euronest
- Personalul parlamentar

Platforma Comună parlamentară-guvernamentală pentru Integritate

Europeană coprezidată de Președintele Parlamentului și VPM

Comitetul principal responsabil

- Comisia pentru integrare europeană
- Comitetul de Economie Sectorială și Politică Economică
- 👁️ *monitorizează problemele legate de ZLSAC*

- Comisia pentru Politică Externă și Integritate Europeană (CPEIE)
- Statutul juridic parlamentar Comitetul:
- 👁️ *Analizează compatibilitatea proiectelor de legi cu acquis-ul UE*
- 🎤 *Organizează audieri privind implementarea AA/ZLSAC*

- Comisia pentru Integritate în Uniunea Europeană a Ucrainei

Foile de parcurs legislative privind AA

Planul de acțiune 2020-2021 al Parlamentului Georgiei pentru punerea în aplicare a Acordului de Asocierie UE-Georgia

Programul legislativ al Parlamentului (PLP) pentru anul 2017 privind implementarea AA
Ar trebui elaborat un Program legislativ actualizat în urma adoptării de către Guvern a unui nou Plan Național de Acțiuni pentru Implementarea Acordului de Asocierie (PNAIAA)

În septembrie 2021, Comisia pentru coordonarea punerii în aplicare a Acordului de Asocierie a aprobat un plan de acțiuni cu 52 arii de intervenții în domeniul integrării europene

Cerințe pentru proiectele de lege legate de AA

Trebuie să fie însoțite de tabelul de conformitate cu acquis-ul UE

Trebuie să fie însoțite de tabelul de conformitate cu acquis-ul UE

Nu este necesar un tabel de conformitate, dar este necesară o concluzie din partea biroului guvernamental, precum și un aviz din partea comisiei parlamentare de specialitate

Majoritatea legilor legate de AA

Depuse de Guvern

Depuse de Guvern

Depuse de deputați

COMITETE DE INTEGRARE UE

Numărul de deputați

Comisia Europeană
Integrare

13 din 149

Afiliere
Visul Georgian

Comisia pentru politică externă
și integrarea europeană (CFPEI)⁵

9 din 101

Afiliere
**Partidul Acțiune
și Solidaritate**

Comisia pentru Integrarea Ucrainei
în Uniunea Europeană

9 din 422

Afiliere
**Partidul Solidaritate
Europeană**

Participa la toate lecturile

Avizul comisiei nu este obligatoriu

Rol minim în procesul legislativ

Avizul comisiei nu este obligatoriu

Doar prima lectură

Avizul comisiei nu este obligatoriu

Membri ai personalului

11

7

9

Participarea la procesul legislativ

Ponderea în parlament

STRATEGII ȘI PLANURI DE ACȚIUNE

- ▶ Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere pentru 2021
- ▶ Implementarea Planului de acțiune ZLSAC la nivel național pentru 2021
- ▶ Strategia de comunicare privind
- ▶ Aderarea Georgiei la UE și NATO pentru 2021-2025
- ▶ Foaia de parcurs a Georgiei către Uniunea Europeană (2019)
- ▶ Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere 2017-2019 (PNAIAA)⁶, prelungit până în 2021.
- ▶ Planul de acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere pentru 2017-2024 (modificat în 2019)⁷
- ▶ Planul de acțiuni al Guvernului pentru 2019-2024 (inclusiv capitolul 17 despre „Integrare Europeană și Euro-Atlantică”)
- ▶ Strategia de comunicare în domeniul integrării europene pentru 2022-2025 (în așteptarea aprobării)

⁵În Moldova, comisia se numește *Comitetul pentru Politică Externă și Integrare Europeană (CPEIE)*

⁶<https://bit.ly/2rtTXeq>

⁷<https://bit.ly/2qFzqF>

REZOLVAREA CONFLICTULUI ȘI COOPERAREA ÎN DOMENIUL POLITICII DE SECURITATE ȘI APĂRARE COMUNE

Rezolvarea conflictului

- **Reprezentantul special al UE** pentru Caucazul de Sud și criza din Georgia
- **Discuții internaționale de la Geneva** coprezidată de UE (cu ONU și OSCE)

- **UE este observator** în procesul de negocieri 5+2 privind reglementarea **conflictului transnistrean**

- Franța și Germania participă în **Formatul Normandiei**
- UE contribuie la **Misiunea Specială de Monitorizare a OSCE**

Sancțiunile UE împotriva Rusiei

Nu

Teritorii necontrolate

ZLSAC nu se aplică

Nu

ZLSAC se aplică

Da

(din 2014)

ZLSAC nu se aplică

Cooperarea PSAC

Misiunea de Monitorizare a Uniunii Europene în Georgia (MMUE)

207 monitori

Misiunea de Consiliere a UE pentru Reforma Sectorului Societății Civile a Ucrainei (MCUE Ucraina)

100-200 de angajați

Misiunea UE de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM)

120 de membri ai personalului

(inclusiv ofițeri de teren și personal național) se află sub gestiunea OIM, nu în subordinea PSAC) <https://eubam.org/>

Contribuție la operațiunile și misiunile UE

OFORUE RAC în Republica Centrafricană

Misiunea de Formare a UE în Mali

Misiunea de Formare a UE în Mali

Misiunea de Consiliere Militară a UE în Republica Centrafricană

Misiunea de Poliție a UE în Bosnia și Herțegovina (2003-2012)

Misiunea de Poliție a UE în fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (EUPOL „Proxima”) (2003-2005)

EU NAVFOR ATALANTA lângă Somalia (2014)

Grupul de luptă al UE HELBRUC

Participarea la grupuri de luptă ale

Nu

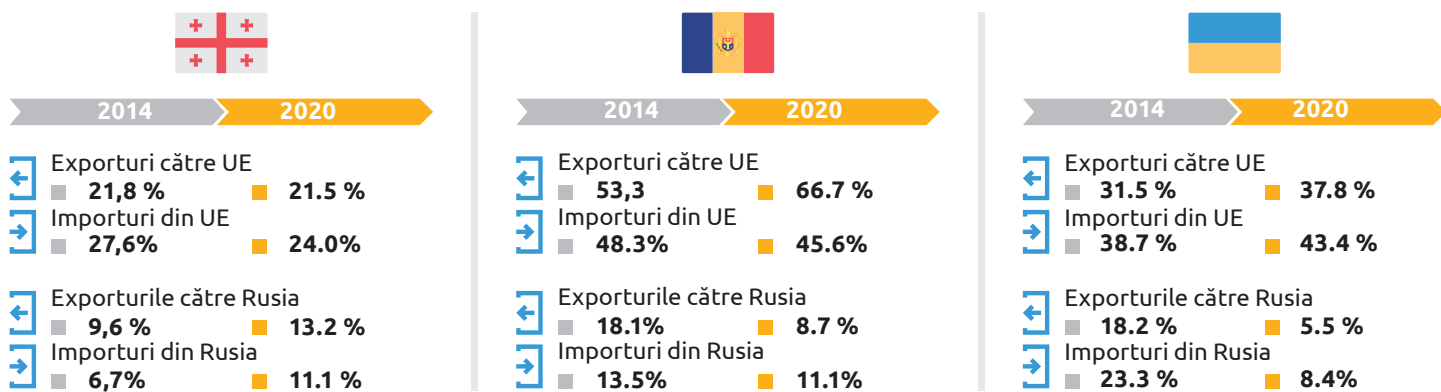
Nu

Da

RELAȚIILE ECONOMICE CU UE ȘI CELE TREI ȚĂRI

Schimbări în structura comerțului (UE/Rusia)

Top 3 parteneri comerciali din cadrul UE (după cifra de afaceri, 2020)

🇩🇪 Germania
USD 466 milioane (4.1%)

🇧🇬 Bulgaria
USD 422 milioane (3.7%)

🇮🇹 Italia
USD 216 milioane (1.9%)

🇷🇴 România
USD 1 338.6 milioane (16.98 %)

🇩🇪 Germania
USD 677.8 milioane (8.59 %)

🇮🇹 Italia
USD 560.5 milioane (7.11%)

🇵🇱 Polonia
USD 7 414 milioane (7.2%)

🇩🇪 Germania
USD 7 411 milioane (7.2%)

🇮🇹 Italia
USD 4 058 milioane (3.9%)

Comerțul cu bunuri dintre cele 3 țări asociate în 2020 (% din totalul exporturilor/importurilor)

➡ Exporturi către Ucraina: 6.5%
➡ Exporturi în Moldova: 0.08%

➡ Importuri din Ucraina: 4.9%
➡ Importuri din Moldova: 0.14%

➡ Exporturi către Ucraina: 2.81%
➡ Exporturi către Georgia: 0.90%

➡ Importuri din Ucraina: 9.73%
➡ Importuri din Georgia: 0.08%

➡ Exporturi în Moldova: 1.4%
➡ Exporturi către Georgia: 0.7%

➡ Importuri din Moldova: 0.1%
➡ Importuri din Georgia: 0.2 %

Acorduri de Comerț Liber (ACL) cu țări terțe

➡ Țările CSI
➡ Ucraina

➡ Țările CSI
➡ Acord de Comerț Liber Central-European (CEFTA)

➡ EFTA
➡ CSI (cu excepția Rusiei)
➡ Georgia
➡ Macedonia de Nord
➡ Muntenegru

ACL cu Russia

■ Operațional

■ Operațional în cadrul CSI

■ Suspendat unilateral de Rusia din 2016, Ucraina a răspuns în același mod

ACL încheiate de la implementarea AA/ZLSAC

■ EFTA, China, Hong-Kong

■ ACL cu Turcia

■ Canada, Israel, Marea Britanie

ALS în curs de negociere

■ India, Israel, South Korea
(this includes carrying out feasibility study)

■ China

■ Turcia

REZUMAT PRIVIND EVALUAREA PUNERII ÎN APLICARE A PRINCIPALELOR PREVEDERI ALE ACORDULUI DE ASOCIERE

Evaluări ale implementării principalelor prevederi ale Acordului de Asociere și ZLSAC de către Georgia¹¹

			
	Georgia	Moldova	Ucraina
Principii politice, statul de drept			
Democrația electorală	1 Democrație disfuncțională, parlament cu partid unic	2 Se îmbunătățește, după mulți ani de instabilitate și guvernare cleptocrată	2.5 Alegeri recente oneste: Președinte, Parlament, locale ¹²
Drepturile omului	2 Nivel ridicat, însă, a avut loc detenția liderilor opoziției	2 Discriminarea minorităților; probleme în regiunea transnistreană	2 Respectare deplorabilă în Donbas și Crimeea; în rest se îmbunătățește
Stat de drept	2 Justiție eficientă, afectată de ingerințe politice	1.5 Justiție coruptă, necesită o reformă	1.5 Reforma judiciară este necesară, nu avansează în mod constant
Anti-corupție	2.5 Sistem drenat eficient de corupție, cu excepția unor elemente de îngrijorare la nivelul superior	1 Bilanț slab până acum, dar este o prioritate pentru noul Președinte	1 Îmbunătățire marginală, poziție inconsecventă a conducerii
ZLSAC			
Acces pe piață	3 Complet deschisă pentru bunuri și servicii	2 Produse industriale fără tarife; contingențele tarifare agroalimentare rămân	2 Schimbarea structurii comerciale din Rusia către UE și China
Servicii vamale	3 Rapid, eficient și necorupt	2 Progresează, dar încă are o infrastructură slabă și coruptă	2 Rezistență îndelungată în privința reformelor; se observă totuși progrese
Standarde tehnice de produs (TBT)	2 Progrese privind standardele și infrastructura instituțională	2.5 Adoptarea cuprinzătoare a standardelor UE	2 Progrese bune în implementarea strategiei
Siguranța alimentelor (SPS)	2 Strategia adoptată pentru completare în 2027	1.5 Strategie SPS cuprinzătoare, dar are deficiențe instituționale	2 Strategie adoptată; progres în implementare
Servicii	3 Regim extrem de liberal	2 Regim liberal pentru importuri și drepturi de stabilire	2.5 Ucraina e mai liberală decât UE
Achiziții publice	3 Sistem eficient, foarte apreciat	2 Progres semnificativ în modernizarea sistemului pe liniile UE	2.5 Sistem modern de achiziții electronice; risc de backtracking
Drepturi de proprietate intelectuală (DPI)	2.5 În mare parte, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale	1.5 Cadru legal eficient în mare parte, dar aplicarea este încă slabă	1.5 Progres limitat în protecția și aplicarea DPI
Politica de concurență	2 În mare parte, în concordanță cu politicile UE	1.5 Consiliul Concurenței are nevoie de o capacitate sporită de aplicare	2 Legile sunt conforme, dar autoritatea agenției guvernamentale este în pericol
Statistică	2 Progres constant spre atingerea standardelor UE	2 Implementarea progresivă a practicii UE	2 Progrese semnificative în adoptarea metodologiilor UE

¹¹ Notă: evaluările urmează metodologia pe care Comisia Europeană o folosește în evaluarea anuală a statelor balcanice, unde 3 este un rating bun în ceea ce privește pregătirea în raport cu standardele UE, 2 indică o pregătire moderată și 1 o oarecare pregătire. Sursa pentru evaluări: M. Emerson et al, op. cit.

¹² A se lua în considerare că aceste evaluări au fost încheiate în februarie 2021, când recenta criză politică din Georgia a fost la apogeu și nu au fost revizuite după criza din mai.

Evaluări ale implementării principalelor prevederi ale Acordului de Asociere și ZLSAC de către Georgia

Georgia

Moldova

Ucraina

Cooperare economică						
Politica macroeconomică	2	Politici generale solide, dar încă vulnerabile la șocurile externe	1.5	Vulnerabil la șocuri, dependență de împrumuturile FMI/UE	1.5	Îmbunătățit, dar încă vulnerabil; dependent de ajutor FMI/UE
Servicii financiare	2.5	Sector bancar solid, apropiere treptată de legislația UE	2	Persistă urmele fraudei bancare din 2014, nu s-au recuperat încă fondurile	2	Continuarea alinierii cuprinzătoare la legislația UE
Transport	2.5	Rol regional important, apropiere treptată de legislația UE	1.5	Progresele aviației civile; problema transportului rutier de mărfuri cu UE	1	Transportul rutier necesită acțiuni din partea Ucrainei (și a UE)
Energie	1	Câteva angajamente importante de separare sunt restante	2	Conexiunile de gaz și electricitate cu România avansează	2	Provocări majore abordate; aderarea la Pactul Verde
Mediu	2	Apropiere treptată de legislația UE, cu perioade lungi de tranziție	1.5	Angajamente ambițioase, efecte negative ale schimbărilor climatice	2	Acțiuni cuprinzătoare, costisitoare și angajate pe termen lung
Digital și cibernetic	3	Regime avansate de reglementare digitală și de securitate cibernetică	2	Sector cu creștere rapidă, e-guvernarea progresaază; sistem cibernetic slab	2.5	Sectoare de securitate cibernetică și digitale dinamice
Protecția consumatorului	1.5	Avansare treptată, anterior fiind un sector neglijat	1	Drepturile consumatorilor sunt neglijate frecvent	1.5	Progrese în siguranța produsului, însă multe întârzieri
Dreptul societăților comerciale	2	Apropiere de directivele UE în curs	1.5	Reforme în desfășurare, cu întârzieri	1.5	Acțiune legislativă, dar execuție incertă
Ocuparea forței de muncă și politica socială	2	Progrese în standardele de siguranță, dar încă problematic pe alocuri (minerit)	2	Aproximare făcută în mare parte, COVID-19 are un impact grav	2	Convențiile OIM în regulă, dar noul Cod al Muncii stagnează
Regimul de vize, circulația persoanelor	1.5	Fără viză cu UE, însă azil fals excesiv	1.5	Regim fără viză utilizat pe scară largă; creșteri privind cererile de azil false	2.5	Un număr semnificativ de călătorii fără viză; sistare temporară din cauza Covid-19
Educație și cultură	2	Procese de reformă în desfășurare, dar standarde slabe la nivel liceal	2.5	Standardele educaționale sunt favorabile, dar este necesară resetarea sistemului educațional	2.5	Standarde educaționale înalte, comparabile cu vecinii UE
Egalitate de gen	2	Câteva progrese în integrarea dimensiunii de gen, problema diferențelor de salarizare	2.5	Evaluare pozitivă, sporită de alegerea unei femei în rol de prim-ministru	2.5	Nivel de respectare comparabil cu vecinii UE
Societatea civilă	2.5	ONG-uri eficiente în tragerea la răspundere a guvernului	2.5	Activ în tragerea la răspundere a guvernului	3	Suținători competenți și puternici ai reformei

METODOLOGIE

O metodologie specifică este utilizată pentru evaluarea implementării tuturor capitolelor principale ale Acordului și ZLSAC. Pe lângă comentariile prescurtate la fiecare capitol, tabelul conține evaluări numerice în intervalul de la 1 la 3. Analiza urmează practica¹³ Comisiei în evaluarea ei privind cât de bine se descurcă statele balcanice în implementarea aceluiași capitol, în contextul ambițiilor acestora de a adera la UE. În linii mari, nota 3 înseamnă o implementare bună, iar 2 înseamnă un grad moderat de implementare sau o stare rezonabilă de lucru în desfășurare, în cazul în care există încă decalaje de timp pentru implementare. 1 înseamnă că doar „unele” progrese au fost obținute, iar 0 înseamnă niciun progres.

Informațiile detaliate pot fi găsite în următoarele publicații:

Ucraina

Emerson et al. (2021) Deepening EU-Ukrainian Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

Source: <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

Moldova

Emerson et al. (2021) Deepening EU-Moldovan Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

Source: <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-moldovan-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

Georgia

Emerson et al. (2021) Deepening EU-Georgian Relations: Updating and Upgrading in the Shadow of COVID-19. Third Edition.

Source: <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-georgian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

¹³ M. Emerson, S. Blockmans, D. Cenusă, T. Kovziridze and V. Movchan, 'Balkan and Eastern European Comparisons: Building a New Momentum for the European integration of the Balkans and Eastern European associated states', CEPS, February, 2021.

